

TMMOB 13. ENERJİ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

TMMOB 46. Genel Kurulu'nun aldığı karar doğrultusunda 13. Enerji Sempozyumu EMO sekreteryasında "Enerji Yaşam ve Demokratikleşme" ana teması ile 9, 10, 11 Aralık 2021 tarihleri arasında çevrimiçi olarak, Ankara merkezli bir organizasyonla tamamlandı.

İki 1996 yılında yapılan Enerji Sempozyumunun yapıldığı o dönemde enerji ihtiyacımızın neredeyse tamamı, kömür kaynaklı termik santrallerden ve hidroelektrik santrallerden karşılanıyordu.

Dünden bugüne enerji, toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında, tarımsal üretimden endüstrinin her alanına, ulaşımdan aydınlatmaya, ısıtma ve soğutmadan besinlerin saklanmasına, iletişimin sağlanmasına kadar temel bir gereksinim olmayı sürdürmektedir.

Aradan geçen 25 yılı aşkın bir zamanda gelişen teknolojiyle birlikte enerji kaynaklarımız oldukça fazla çeşitlendi. Bugün artık doğalgaz, rüzgâr, güneş, jeotermal, biyogaz gibi kaynaklar da ülkemizdeki enerji üretiminde önemli bir yer tutuyor. İhtiyaçlar ve kaynaklar çeşitlendikçe alana ilişkin sorunlar da giderek daha fazla çeşitleniyor.

Bu tespitle gerçekleştirdiğimiz ve 3 gün süren 13. Enerji Sempozyumu boyunca, biri özel oturum olmak üzere 6 oturumda 21, düzenlenen 2 panelde ise 8 akademisyen ve uzman konuşmacı yer aldı.

Program dâhilinde;

- Enerji alanındaki gelişmeler, dünya ve Türkiye'de enerji görünümünü, Türkiye'nin neler yapması gerektiğine yönelik öneriler, küresel ve ulusal enerji politikaları ve enerjide demokratikleşme olgusu tartışıldı.
- Enerji üretim türleri ve bunların çevreye etkileri, halkımızın ucuz ve hakça bir enerji kullanımı için enerjide yeniden kamusallaşmanın önemi yeniden gündemleştirildi.
- Son günlerde ülke ve dünya için bir umutmuş gibi sunulan özellikle Avrupa Birliği yeşil mutabakat ve yeşil dönüşüm gerçeği ile Türkiye'de enerji projeksiyonları ve mevcut algı yönetimi konuları özel oturumlarda görüşüldü.
- Özellikle enerji alanında yaşanan gelişmelerin toplumsal ve uluslararası ilişkilerdeki yansımaları tüm boyutlarıyla ele alındı.

- Nihayetinde mevcut iktidarın bir türlü bitmeyen nükleer macerası ve "Nükleer Enerji Politikaları ve Yıkımları" konusunda yapılan son bir panelle sempozyum tamamlandı.

Ülkemizin içerisinde bulunduğu durumu, aklın ve bilimin ışığında analiz etmeye ve çözümler üretmeye çalışan bir örgüt bilinciyle 13. Enerji Sempozyumu sonuçlarını halkımızın bilgi ve takdirlerine sunuyoruz;

1. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de insanlarımızın, aydınlatma, ısınma, soğutma yakma vb. amaçlar için kullandığı tüm enerji kaynakları, çağdaş ve insanca bir yaşam sürdürmenin olmazsa olmazıdır. Toplumun her kesiminin ucuz, kaliteli, sürekli ve kesintisiz bir şekilde enerjiye erişme hakkı vardır.
2. Bu hakkın kullanılması için gerekli kaynağı sağlamak kamu otoritesinin öncelikli görevi ve sorumluluğundadır. Enerji yoksunluğu çeken, yoksul ailelere yeterli ve gerekli miktarda enerji bedelsiz sağlanmalıdır.
3. Enerji; gıda, hava ve su gibi tüm insanların ortak hakkıdır. Bugün enerjinin emtia piyasalarında

işlem gören, ticari mal gibi alınıp satılmadığı ve serbest piyasa koşullarının insafına bırakılmadığı, dışa bağımlılığı en aza indiren kamucu politikaların hayata geçirilmesi acil ve ertelenemez bir ödevdir.

4. Enerji sektörünün özel şirketler elinde tekelleşmesi, enerji üretim ve dağıtımının tümüyle kâr-zarar hesabına indirgenmesi, ülkenin ortak geleceğini riske atmaya devam etmektedir. Yeni bir özelleştirme hamlesi olarak TEİAŞ'ın özelleştirilmesi sürecini başlatan düzenlemeler derhal geri çekilmelidir.

5. Bugün, yenilenebilir enerji üretimi ile sektörün enterkonnekte sisteme uyumunda yaşanan yapısal sorunların giderek derinleştiği görülmektedir. Yine dağıtım Şebekesinin dijital sistemle uyumunun yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bunların gerçekleşmesi için kamu eliyle planlanması ve uygulanması gerekmektedir.

6. Özellikle kömürle çalışan termik santrallerdeki yapılması gereken yatırımlar özel sektör tarafından yapıldığı için sorunlar büyümüştür. Bunun sonucu olarak verimsiz çalışma ve çevresel etkiler artarak devam etmektedir. Baca gazları ve diğer atıklar halk sağlığını tehdit etmektedir.

7. Özelleştirme sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmeyen, her geçen gün pahalanan ve enerji yoksulluğu yaratan dağıtım şirketleri ivedilikle kamusal hizmet alanına dahil edilmeli ve üretim tesisleri kamulaştırılmalıdır.

8. Enerji üretiminde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik verilmeli, kaynak potansiyelimiz gerçekçi yaklaşımlarla ortaya konulmalıdır. Özellikle doğalgaz, ithal kömür ve nükleer gibi ülke kaynaklarını özel sermayeye ve dışa aktaran mevcut politikalarından vazgeçilmelidir.

9. Enerji alanındaki piyasacı yasaların yarattığı tahribat göz önüne alınmalı, yargı kararlarının derhal uygulanması sağlanmalıdır.

10. Enerji kaynağının üretilmesinde ve enerji tesisi kurulmasında son sözü bölgede yaşayan halk söylemeli, halka rağmen yeni santral kurmaya yönelik yeni lisans taleplerine izin verilmemelidir.

11. Elektrik enerjisi üretimi ve kullanımı şekillendirilirken, planlama ve kaynak tercihidenden başlayarak üretim, iletim, dağıtım ve tüketim dâhil olmak üzere, kamu yararını başat olarak gözeten, demokratik katılımcı ve denetlenebilir bir işleyiş şeması oluşturulmalıdır.

12. Doğa ve insanlığın geleceği için fosil yakıtların en aza indirilmesi için enerji iletim ve üretim planlaması; ilgili meslek kuruluşları, sendikalar, bağımsız uzmanlar ve kamu kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan bağımsız bir kurum tarafından yapılmalı ve denetlenmelidir.

13. Türkiye'nin kurulu gücü ve enerji arzı yeterli düzeydedir. Buna uygun talep tahminleri ülkemize özgün koşullara göre gerçekçi olarak hazırlanmalı, ihtiyaç kadar enerji üretilmesi hedeflenmelidir.

14. Enerjinin etkin, verimli ve tasarruflu kullanımını için toplumsal "farkındalık", "bilgilenme" ve "bilinç" yaratmaya yönelik eğitim çalışmaları toplumsal yaşamın tüm alanlarına yaygınlaştırılmalıdır.

15. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarını önceleyen stratejik adımlar atılmalı, YEKDEM ve YEKA mevcut rant aracı halinden çıkarılmalı, dışa bağımlılığı azaltma amaçlarıyla kullanılmalıdır. Küçük kapasiteli ve ekonomik olarak yüksek getirisi olmayan verimli sahaları destekleyen bir işlevde olmalıdır.

16. Yenilenebilir enerji kaynaklarından üretimin toplam elektrik üretimi içindeki payının artırılması için gerekli AR-GE çalışmaları özendirilmeli, bütçeden ayrılacak pay ile destek sağlanmalıdır.

17. Tesislerin yapılması ve yenilenmesinde gelişmiş teknolojilerden yararlanılmalı ve yerli teknolojik altyapı geliştirilerek, imalatta yerli sanayi payı artırılmalıdır.

18. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının yerli mühendislik ve işgücü tarafından değerlendirilmesini esas alan ulusal eylem stratejisi, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkısıyla hazırlanmalıdır.

Enerji sektörünü özel tekellerin kâr egemenliğinden çıkarıp kamusal bir düzleme aktarma, toplum çıkarlarını gözeten, kamusal planlama esaslı, yenilenebilir kaynaklara dayalı, önce düşük karbon salımlı bir ekonomiye yönelme, süreçte 0 emisyonları hedefleme ve enerjiyi azami ölçüde tutumlu ve verimli kullanarak enerjide demokratik bir denetimin ve programların gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır.

Önceki sempozyumlarda olduğu gibi 13. Enerji Sempozyumu da; enerji politikalarının ülkemiz koşullarına uygun, yerli-yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarını önceleyecek şekilde; üretimden-sanayiye, tarımdan-tüketime, sağlıktan-eğitime, çevre ve toplumsal etkiden-ekonomiye, ulaşımdan-ulusal güvenlik konularına kadar bütünlük olarak ele alınması gerekliliğini göstermiştir.

Kaliteli, sürekli, ulaşılabilir ve ucuz, yerli istihdam ve yerli üretimi önemseyen, insanımıza odaklı enerji politikalarının öncelikli ve acil olarak ele alınması ve uygulanması gerekmektedir.

Kamuoyuna saygılarımızla

**TMMOB 13. Enerji Sempozyumu
Düzenleme Kurulu
13 Ocak 2022**